Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (sedmo vijeće)

20. prosinca 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Poljoprivreda – Zajednička organizacija tržišta – Operativni program u sektoru voća i povrća – Uredba (EZ) br. 1234/2007, kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 361/2008 – Članci 103.b, 103.d i 103.g – Financijska potpora Europske unije – Provedbena uredba (EU) br. 543/2011 – Članak 60. i Prilog IX. točka 23. – Ulaganja provedena na gospodarstvima i/ili prostorima proizvođačke organizacije – Pojam – Legitimna očekivanja – Pravna sigurnost"

U predmetu C-516/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud, Austrija), odlukom od 27. rujna 2016., koju je Sud zaprimio 3. listopada 2016., u postupku

Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse eGen

protiv

Agrarmarkt Austria

SUD (sedmo vijeće),

u sastavu: A. Rosas, predsjednik vijeća, A. Prechal i E. Jarašiūnas (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse eGen, G. Burgstaller, *Rechtsanwalt*,

– za Agrarmarkt Austria, R. Leutner, u svojstvu agenta,

– za austrijsku vladu, C. Pesendorfer, u svojstvu agenta,

– za Europsku komisiju, B. Eggers, K. Skelly i A. Lewis, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 103.c, članka 103.d stavka 2. i Priloga I. dijelova IX. i X. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 od 22. listopada 2007. o uspostavljanju zajedničke organizacije poljoprivrednih tržišta i o posebnim odredbama za određene poljoprivredne proizvode (Uredba o jedinstvenom ZOT-u) (SL 2007., L 299, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 9., str. 61.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 361/2008 od 14. travnja 2008. (SL 2008., L 121, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 35., str. 33.; u daljnjem tekstu: Uredba br. 1234/2007), članaka 65., 66. i 69. Uredbe Komisije (EZ) br. 1580/2007 od 21. prosinca 2007. o utvrđivanju provedbenih pravila za uredbe Vijeća (EZ) br. 2200/96, (EZ) br. 2201/96 i (EZ) br. 1182/2007 u sektoru voća i povrća (SL 2007., L 350, str. 1.), članka 51. stavka 7. i članaka 64., 65. i 68. do 70. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 543/2011 od 7. lipnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe br. 1234/2007 za sektore voća i povrća te prerađevina voća i povrća (SL 2011., L 157, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 24., str. 186.) te načela pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja. Također se odnosi na tumačenje i valjanost Priloga IX. točke 23. Provedbene uredbe br. 543/2011, valjanost članka 21. stavka 1. točke (i) i članka 52. stavka 6. točke (a) Uredbe br. 1580/2007 te na valjanost članka 50. stavka 3. točke (d) i članka 60. stavka 7. Provedbene uredbe br. 543/2011.

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Erzeugerorganisationa Tiefkühlgemüse eGen (u daljnjem tekstu: ETG) i Agrarmarkta Austria (u daljnjem tekstu: AMA), pravne osobe javnog prava koja djeluje, među ostalim, kao tijelo za plaćanje, u pogledu odluke kojom je AMA utvrdio nedopuštenost financijske potpore Europske unije za ulaganje ETG-a i posljedično odbio isplatu te potpore za 2014. u dijelu u kojem je ona bila zatražena za to ulaganje te naredio vraćanje potpore koja je za njega već primljena.

Pravo Unije

Uredba br. 1234/2007

3 Glava I. dijela II. Uredbe br. 1234/2007 odnosi se na tržišne intervencije. Poglavlje IV. te glave odnosi se na sustave potpore i u tom poglavlju odjeljak IV.a, koji je u Uredbu br. 1234/2007 unesen Uredbom br. 361/2008, odnosi se na potpore u sektoru voća i povrća. Pododjeljak II. tog odjeljka IV.a naslovljen je „Operativni fondovi i operativni programi”. On sadržava članke 103.b do 103.g Uredbe br. 1234/2007.

4 Članak 103.b te uredbe, naslovljen „Operativni fondovi”, propisuje:

„1. Proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća mogu osnovati operativni fond. Fond se financira iz:

(a) financijskih doprinosa članova ili same proizvođačke organizacije;

(b) financijske pomoći [Unije] koja se može dodijeliti proizvođačkim organizacijama.

2. Operativni fondovi se upotrebljavaju samo za financiranje operativnih programa koje države članice odobre u skladu s člankom 103.g.”

5 Članak 103.c Uredbe br. 1234/2007, naslovljen „Operativni programi”, u stavku 1. propisuje:

„Operativni programi u sektoru voća i povrća uključuju dva ili više ciljeva iz članka 122. točke (c), ili sljedeće ciljeve:

(a) planiranje proizvodnje;

(b) poboljšanje kakvoće proizvodnje;

(c) povećavanje komercijalne vrijednosti proizvoda;

(d) promicanje proizvoda, bilo u svježem ili u prerađenom obliku;

(e) ekološke mjere i metode proizvodnje koje uvažavaju okoliš, uključujući ekološku poljoprivredu;

[…]”

6 Članak 103.d te uredbe, naslovljen „Financijska pomoć [Unije]”, propisuje:

„1. Financijska pomoć [Unije] jednaka je stvarno uplaćenom iznosu financijskih doprinosa iz članka 103.b stavka 1. točke (a), ali je ograničena na 50 % stvarno nastalih troškova.

2. Financijska pomoć [Unije] ograničava se na 4,1 % vrijednosti proizvodnje pojedine proizvođačke organizacije stavljene na tržište.

Međutim, ovaj se postotak može povećati na 4,6 % […], pod uvjetom da se iznos koji prelazi 4,1 % […] upotrijebi isključivo za mjere za sprečavanje i upravljanje kriznim situacijama.

[…]”

7 Članak 103.g te uredbe odnosi se na odobravanje operativnih programa. On propisuje:

„1. Nacrti operativnih programa dostavljaju se nadležnim nacionalnim tijelima, koja ih odobravaju, odbijaju ili traže njihovu izmjenu u skladu s odredbama ovog pododjeljka.

2. Proizvođačke organizacije obavješćuju državu članicu o procijenjenom iznosu operativnog fonda za svaku godinu te dostavljaju odgovarajuće razloge za to na temelju procjena operativnih programa, troškova za tekuću godinu i eventualno troškova za prethodne godine te ako je potrebno, na temelju procijenjenih količina proizvodnje za sljedeću godinu.

3. Država članica obavješćuje organizaciju proizvođača ili udrugu organizacija proizvođača o predviđenom iznosu financijske pomoći [Unije] u skladu s ograničenjima određenima u članku 103.d.

4. Plaćanja financijske pomoći [Unije] vrše se na temelju nastalih troškova za projekte obuhvaćene operativnim programom. Za iste projekte mogući su i predujmovi, ako je položeno jamstvo ili sredstvo osiguranja.

5. Organizacija proizvođača obavješćuje državu članicu o konačnom iznosu troška za prethodnu godinu uz potrebnu dokaznu dokumentaciju kako bi mogla dobiti razliku financijske pomoći [Unije].

[…]”

8 U glavi II. dijela II. Uredbe br. 1234/2007, koja se odnosi na „[p]ravila koja se tiču stavljanja na tržište i proizvodnje”, poglavlje II. odnosi se na „[p]roizvođačke organizacije, sektorske organizacije, organizacije gospodarskih subjekata na tržištu”. U tom poglavlju članak 122. te uredbe, naslovljen „Proizvođačke organizacije”, propisuje:

„Države članice priznaju proizvođačke organizacije:

[…]

(c) koje djeluju na postizanju posebnog cilja, koji se naročito može, a u sektoru voća i povrća mora, odnositi na jedan ili više sljedećih ciljeva:
   i. osiguravanje da se proizvodnja planira i prilagođava u odnosu na potražnju, posebno u smislu kakvoće i količine;
   ii. koncentracija ponude i stavljanje na tržište proizvoda svojih članova;
   iii. optimiziranje troškova proizvodnje i stabiliziranje cijena proizvođača.”

9 Prilog I. Uredbi br. 1234/2007 naslovljen je „Popis proizvoda iz članka 1. stavka 1.”. On u svojem dijelu IX., koji se odnosi na voće i povrće, navodi da ta uredba obuhvaća, među ostalim, proizvode obuhvaćene oznakom KN-a ex 0709, opisane kao „[o]stalo povrće, svježe ili rashlađeno, osim [određenih kategorija čilija, maslina i kukuruza]”. U svojem dijelu X., koji se odnosi na prerađevine voća i povrća, taj prilog navodi da ta uredba obuhvaća, među ostalim, proizvode obuhvaćene oznakom KN-a ex 0710, opisane kao „[p]ovrće (nekuhano ili kuhano u pari ili vodi), smrznuto, osim [određenih kategorija kukuruza, maslina ili čilija]”.

10 Uredba br. 1234/2007 stavljena je izvan snage, s učinkom od 1. siječnja 2014., Uredbom (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL 2013., L 347, str. 671.). Međutim, u skladu s člankom 231. stavkom 2. Uredbe br. 1308/2013, svi višegodišnji programi doneseni prije 1. siječnja 2014. i dalje se uređuju dotičnim odredbama Uredbe br. 1234/2007 do njihova završetka.

Uredba br. 1580/2007

11 Članak 21. Uredbe br. 1580/2007 sadržava definicije. U stavku 1. propisuje:

„Za potrebe ove glave [III., koja se odnosi na organizacije proizvođača], primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

(i) ‚prva prerada’ znači prerada proizvoda od voća ili povrća u drugi proizvod koji se nalazi u Prilogu I. UFEU-u; čišćenje, rezanje, obrezivanje, sušenje i pakiranje svježih proizvoda radi stavljanja na tržište ne smatraju se prvom preradom;

[…]”

12 Poglavlje II. te glave III. naslovljeno je „Operativni fondovi i operativni programi”. Odjeljak 1. tog poglavlja II., koji sadržava članke 52. i 53. te uredbe, odnosi se na „[v]rijednost proizvodnje namijenjene tržištu”. Članak 52., naslovljen „Osnovica za izračun”, propisuje:

„1. Za potrebe ovog poglavlja, vrijednost proizvodnje organizacije proizvođača namijenjene tržištu izračunava se na temelju proizvodnje članova organizacija proizvođača za koju je priznata organizacija proizvođača.

[…]

6. Proizvodnja namijenjena tržištu fakturira se u fazi ‚franko organizacija proizvođača':

(a) prema potrebi, kao proizvod koji je zapakiran, pripremljen ili je na njemu provedena prva prerada;

[…]"

13 Članak 52. Uredbe br. 1580/2007 izmijenjen je Uredbom Komisije (EU) br. 687/2010 od 30. srpnja 2010. (SL 2010., L 199, str. 12.), koja je stupila na snagu 7. kolovoza 2010. i uvela novi sustav izračuna vrijednosti proizvodnje namijenjene tržištu. Taj novi sustav izračuna preuzet je u članku 50. Provedbene uredbe br. 543/2011.

14 Odjeljak 3. poglavlja II. Uredbe br. 1580/2007, koji sadržava njezine članke 57. do 68., odnosi se na operativne programe. Članak 61. te uredbe, naslovljen „Sadržaj operativnih programa i prihvatljivi troškovi", u stavku 3. trećem podstavku propisuje da se „[u]laganja ili aktivnosti mogu provoditi na pojedinačnim gospodarstvima pridruženih proizvođača proizvođačke organizacije, pod uvjetom da pridonose ciljevima operativnog programa, [da ako] član napusti proizvođačku organizaciju, države članice osiguravaju da se ulaganja ili njihova preostala vrijednost naplati, osim ako država članica propiše drukčije" i u stavku 4. da „[o]perativni programi ne smiju obuhvaćati aktivnosti ili troškove navedene u popisu navedenom u Prilogu VIII.". Taj Prilog VIII. točka 22. odnosi se na „[u]laganja ili slične vrste aktivnosti koje se ne provode na gospodarstvima proizvođačke organizacije, udruženja proizvođačkih organizacija ili njihovih društava kćeri […]".

15 Članak 65. Uredbe br. 1580/2007 naslovljen je „Odluka", a članak 66. „Izmjene operativnih programa za sljedeće godine". Odredbe tih članaka preuzete su, bez bitnih izmjena, u člancima 64. i 65. Provedbene uredbe br. 543/2011.

16 U odjeljku 4. tog poglavlja II., naslovljenom „Potpora", nalaze se članci 69. do 73. Uredbe br. 1580/2007. Odredbe članka 69. te uredbe, koji se odnosi na odobreni iznos potpore, i njezina članka 70., naslovljenog „Zahtjevi", preuzete su, bez bitnih izmjena, u člancima 68. i 69. Provedbene uredbe br. 543/2011.

17 Uredba br. 1580/2007 stavljena je izvan snage Provedbenom uredbom br. 543/2011, koja je stupila na snagu 22. lipnja 2011., pri čemu upućivanja na Uredbu br. 1580/2007 znače upućivanja na Provedbenu uredbu br. 543/2011.

Provedbena uredba br. 543/2011

18 Uvodna izjava 42. Provedbene uredbe br. 543/2011 glasi:

„Kako bi se spriječilo neopravdano bogaćenje pojedinca koji je prekinuo veze s organizacijom tijekom korisnog roka trajanja ulaganja, kad se radi o ulaganjima na pojedinačnim gospodarstvima, potrebno je utvrditi odredbe kojima se dopušta organizacijama naplaćivanje preostale vrijednosti ulaganja, bilo da je takvo ulaganje vlasništvo jednog člana ili organizacije."

19 Poglavlje II. glave III. Provedbene uredbe br. 543/2011 odnosi se na operativne fondove i operativne programe. Odjeljak 1. tog poglavlja, naslovljen „Vrijednost proizvodnje stavljene na tržište", sadržava članke 50. i 51. te uredbe. Članak 50., naslovljen „Osnovica za izračun", propisuje:

„1. Vrijednost proizvodnje stavljene na tržište pojedine proizvođačke organizacije izračunava se na temelju proizvodnje same proizvođačke organizacije i njezinih pridruženih članova i obuhvaća samo proizvodnju onog voća i povrća za koje je proizvođačka organizacija priznata. […]

[…]

3. Vrijednost proizvodnje stavljene na tržište ne obuhvaća vrijednost prerađevina voća i povrća ili druge proizvode koji nisu proizvodi sektora voća i povrća.

Međutim, vrijednost proizvodnje stavljene na tržište voća i povrća namijenjenog za preradu koje su proizvođačka organizacija, udruženje proizvođačkih organizacija ili njihovi pridruženi proizvođači […], bilo sami ili povjeravanjem vanjskim izvršiteljima, preradili u jedan od proizvoda od voća i povrća navedenog u Prilogu I. dijelu X. Uredbi [br. 1234/2007] ili u neki drugi prerađeni proizvod naveden u ovom članku i detaljnije opisan u Prilogu VI. ovoj Uredbi, izračunava se kao paušalni iznos u postocima od vrijednosti iznosa ispostavljenih računa za te prerađene proizvode. Paušalni iznosi u postocima su:

[…]

(d) 62 % za smrznuto voće i povrće;

[…]”

20 Članak 51. Provedbene uredbe br. 543/2011 odnosi se na referentno razdoblje. Taj članak glasi:

„1. Godišnji maksimalni iznos potpore iz članka 103.d stavka 2. Uredbe [br. 1234/2007] izračunava se svake godine na temelju vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište tijekom 12-mjesečnog referentnog razdoblja koje određuju države članice.

[…]

7. Iznimno od odredaba [stavka] 1. […], vrijednost proizvodnje stavljene na tržište za referentno razdoblje izračunava se u skladu s važećim zakonodavstvom u tom referentnom razdoblju.

Međutim, za operativne programe odobrene do 20. siječnja 2010. vrijednost proizvodnje stavljene na tržište za godine do 2007. izračunava se na temelju zakonodavstva važećeg u referentnom razdoblju, dok se vrijednost proizvodnje stavljene na tržište za godine od 2008. izračunava na temelju zakonodavstva važećeg u 2008.

Za operativne programe odobrene nakon 20. siječnja 2010. vrijednost proizvodnje stavljene na tržište za godine od 2008. izračunava se na temelju zakonodavstva važećeg u vrijeme kad je operativni program odobren.”

21 Odjeljak 3. poglavlja II. glave III. Provedbene uredbe br. 543/2011 odnosi se na operativne programe i sadržava članke 55. do 67. Članak 60. te uredbe, koji se odnosi na prihvatljivost aktivnosti za potporu u okviru operativnih programa, propisuje:

„1. Operativni programi ne smiju obuhvaćati aktivnosti ili troškove navedene u popisu navedenom u Prilogu IX.

[…]

6. Ulaganja ili aktivnosti mogu se provoditi na pojedinačnim gospodarstvima i/ili prostorima pridruženih proizvođača proizvođačke organizacije, ili udruženja proizvođačkih organizacija uključujući i slučajeve kad su aktivnosti povjerene vanjskim izvršiteljima članovima proizvođačkih organizacija ili udruženja proizvođačkih organizacija, pod uvjetom da doprinose ciljevima operativnoga programa. Ako pridruženi proizvođač napusti proizvođačku organizaciju, države članice će se pobrinuti da se ulaganja ili njegova preostala vrijednost nadoknadi. […]

7. Ulaganja i aktivnosti u vezi s preradom voća i povrća u prerađevine voća i povrća mogu biti prihvatljiva za dobivanje potpore ako se takvim ulaganjima i aktivnostima provode ciljevi navedeni u članku 103.c stavku 1. Uredbe [br. 1234/2007], uključujući i one iz članka 122. prvog stavka točke (c) iste Uredbe, i pod uvjetom da su utvrđeni u nacionalnoj strategiji iz članka 103.f stavka 2. Uredbe [1234/2007].”

22 Članak 64. Provedbene uredbe br. 543/2011, naslovljen „Odluka”, koji bez bitnih izmjena preuzima članak 65. Uredbe br. 1580/2007, propisuje:

„1. Nadležno nacionalno tijelo, prema potrebi:

(a) odobrava iznose operativnih fondova i operativne programe koji ispunjavaju uvjete Uredbe [br. 1234/2007] i zahtjeve iz ovog poglavlja;

(b) odobrava operativne programe, pod uvjetom da proizvođačka organizacija prihvati određene izmjene; ili

(c) odbija programe ili dijelove programa.

2. Nadležno tijelo države članice donosi odluke o operativnim programima i fondovima najkasnije do 15. prosinca godine u kojoj su podneseni.

Države članice obavješćuju proizvođačke organizacije o tim odlukama najkasnije do 15. prosinca.

Međutim, iz valjano obrazloženih razloga, nadležno tijelo države članice može donijeti odluku o operativnim programima i fondovima najkasnije do 20. siječnja nakon datuma podnošenja. U odluci o odobrenju može se predvidjeti da su troškovi prihvatljivi za potporu od 1. siječnja u godini nakon podnošenja.”

23 Članak 65. te uredbe, naslovljen „Izmjene operativnih programa za sljedeće godine”, bez bitnih izmjena preuzima tekst članka 66. Uredbe br. 1580/2007. On propisuje:

„1. Proizvođačka organizacija može zatražiti izmjene operativnih programa, uključujući i one vezane uz njihovo trajanje, najkasnije do 15. rujna, kako bi se primjenjivali od 1. siječnja sljedeće godine.

[…]

3. Nadležno tijelo države članice donosi odluke o zahtjevima za izmjene operativnih programa najkasnije do 15. prosinca u godini podnošenja.

Međutim, iz valjano opravdanih razloga, nadležno tijelo države članice može donijeti odluku o izmjeni operativnih programa najkasnije do 20. siječnja godine nakon datuma podnošenja. U odluci o odobrenju može se predvidjeti da su troškovi prihvatljivi za potporu od 1. siječnja u godini nakon podnošenja zahtjeva.”

24 Odjeljak 4. poglavlja II. Provedbene uredbe br. 543/2011, koji obuhvaća njezine članke 68. do 72., odnosi se na potpore. U tom odjeljku članak 68. te uredbe, koji je naslovljen „Odobreni iznos potpore” i koji preuzima tekst članka 69. Uredbe br. 1580/2007, propisuje:

„1. Države članice obavješćuju proizvođačke organizacije i udruženja proizvođačkih organizacija o odobrenom iznosu potpore kako je to predviđeno odredbama članka 103.g stavka 3. Uredbe [br. 1234/2007] najkasnije do 15. prosinca godine koja prethodi godini za koju je zatražena potpora.

2. Ako se primjenjuje članak 64. stavak 2. treći podstavak ili članak 65. stavak 3. drugi podstavak, države članice obavješćuju o odobrenom iznosu potpore najkasnije do 20. siječnja godine za koju je zatražena potpora."

25 Članak 69. Provedbene uredbe br. 543/2011, koji je naslovljen „Zahtjevi za isplatu potpore" i koji odgovara članku 70. Uredbe br. 1580/2007, propisuje:

„1. Proizvođačke organizacije podnose nadležnom tijelu države članice zahtjev za plaćanje potpore ili preostalog iznosa potpore za svaki operativni program za koji je potpora zatražena najkasnije do 15. veljače u godini nakon godine za koju je potpora zatražena.

2. Zahtjevima se treba priložiti dokumentacija o:

[…]

(b) vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište;

[…]"

26 Članak 70. Provedbene uredbe br. 543/2011, naslovljen „Isplata potpore", predviđa da „[d]ržave članice isplaćuju potporu do 15. listopada godine koja slijedi nakon godine provedbe programa."

27 Prilog IX. Provedbenoj uredbi br. 543/2011 nabraja aktivnosti i troškove koji nisu prihvatljivi za potporu u okviru operativnih programa iz članka 60. stavka 1. te uredbe. Njegova točka 23. spominje „[u]laganja ili slične vrste aktivnosti koje se ne provode na gospodarstvima i/ili u prostorima proizvođačke organizacije, udruženja proizvođačkih organizacija, ili njihovih pridruženih proizvođača ili društava kćeri […]".

Glavni postupak i prethodna pitanja

28 ETG je proizvođačka organizacija u smislu Uredbe br. 1234/2007. Dopisima od 15. rujna 2009., 19. prosinca 2009. i 14. siječnja 2010. podnio je Bundesministeru für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft (savezni ministar za poljoprivredu, šume, okoliš i vode, Austrija) (u daljnjem tekstu: nadležno austrijsko tijelo) zahtjev za potporu operativnog programa za razdoblje od 2010. do 2014.

29 Među aktivnostima za koje bi bila ta potpora bilo je stjecanje pogona za preradu špinata, koji se koristi za preradu svježe ubranog špinata u zamrznuti špinat. Taj pogon za preradu, koji je stekao ETG, bio je uspostavljen na prostoru društva Ardo Austria Frost GmbH (u daljnjem tekstu: Ardo), suugovornika ETG-a koji je obavljao aktivnost prerade i stavljanja na tržište ETG-ovih proizvoda. Upravljanje tim pogonom trebalo se provoditi „pod nadzorom i odgovornošću" ETG-a i, prema tvrdnjama potonjeg, zemljište potrebno za taj pogon za preradu „Argo je stavio na raspolaganje ETG-u na temelju ugovora o zakupu za postavljanje i iskorištavanje strojeva [koji čine pogon za preradu]".

30 Dopisom od 19. siječnja 2010. nadležno austrijsko tijelo odobrilo je taj operativni program. Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud, Austrija) u tom smislu pojašnjava da nije sporno da je to tijelo, kad je dakle to ulaganje smatralo prihvatljivim za predmetnu potporu, znalo da se taj pogon za preradu ne nalazi na zemljištu koje pripada ETG-u, nego na prostoru Arda. Nadalje, taj sud pojašnjava da se taj operativni program temeljio na izračunu vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište koji se zasnivao na podacima za 2009. iako je ETG osnovan tek tijekom 2009. i da je ta vrijednost izračunana uključujući, među ostalim, „troškove prerade", koji za dotičan špinat obuhvaćaju „usitnjavanje, pranje, rezanje, sušenje, blaniranje […] i zamrzavanje".

31 Bilo je odobreno nekoliko izmjena tog operativnog programa. Konkretno, dopisom od 13. prosinca 2013. izmijenjeno je referentno razdoblje za izračun vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište. Upućivanje na 2009. zamijenjeno je prosjekom razdoblja od 2009. do 2011., a vrijednost proizvodnje stavljene na tržište i dalje je uključivala „troškove prerade”.

32 Odlukom od 12. listopada 2015. AMA je utvrdio da ulaganje u taj pogon za preradu nije prihvatljivo za predmetnu potporu, na temelju kriterija neprihvatljivosti iz Priloga IX. točke 23. Provedbene uredbe br. 543/2011, posljedično odbio isplatu te potpore za 2014. u dijelu u kojem je bila zatražena za to ulaganje i naredio vraćanje potpore koju je ETG za njega već primio. ETG je protiv te odluke podnio tužbu Bundesverwaltungsgerichtu (Savezni upravni sud).

33 Sud koji je uputio zahtjev uvodno navodi da ima dvojbe u pogledu primjenjivog prava, s jedne strane, za utvrđivanje prihvatljivosti troškova povezanih s dotičnim pogonom za preradu i, s druge strane, za izračun vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište. Iako mu se pitanje prihvatljivosti troškova čini jasno uređenim Provedbenom uredbom br. 543/2011, pita se ima li izmjena gore navedenim dopisom od 13. prosinca 2013. operativnog programa odobrenog 19. siječnja 2010. za učinak da se primjenjuje nova metoda izračuna vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište, predviđene Provedbenom uredbom br. 543/2011.

34 Sud koji je uputio zahtjev u biti se pita, kao prvo, o eventualnim učincima na iznos potpore koju je trebalo isplatiti za 2014. različitih dopisa austrijskih tijela, tj. onoga kojim je odobren operativni program, onoga kojim je odobrena izmjena tog programa i onoga kojim je ETG-u priopćen odobreni iznos potpore. Točnije, pita se mora li za vrijednost proizvodnje stavljene na tržište koja je navedena u tim dopisima smatrati da je obvezujuća i da je on ne može provjeriti u okviru postupka koji je pred njim u tijeku.

35 U tom smislu on navodi da na temelju austrijskog prava ima ovlast po službenoj dužnosti ispitati pitanje zakonitosti odluke koja se pred njim pobija, čak i na temelju prigovora koji nije istaknuo ETG i makar postupak imao nepovoljan ishod za to društvo. Međutim, on ne može provesti to ispitivanje po službenoj dužnosti ako je to pitanje već riješeno u ranijoj odluci koja je postala konačna.

36 Kao drugo, sud koji je uputio zahtjev navodi da ima dvojbe u pogledu valjanosti izračuna vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište, kako u slučaju da je taj izračun uređen Provedbenom uredbom br. 543/2011 tako i u slučaju da je uređen Uredbom br. 1580/2007.

37 Kao treće, sud koji je uputio zahtjev pita se mogu li aktivnosti u vezi s preradom voća i povrća biti predmet potpore Unije u okviru operativnog programa proizvođačke organizacije priznate u sektoru voća i povrća i, prema potrebi, pod kojim uvjetima.

38 Kao četvrto, pita se o dosegu kriterija neprihvatljivosti potpore iz Priloga IX. točke 23. Provedbene uredbe br. 543/2011, osobito s obzirom na njezine različite jezične verzije. Navodi da je ETG-u odbijena potpora u vezi s pogonom za preradu uz obrazloženje „da se to ulaganje sastojalo od mjere koja se provodi na zemljištu koje pripada trećoj osobi”. Međutim, ako bi se ta točka 23. tumačila na način da se apsolutno protivi potporama za ulaganja na zemljištu koje pripada trećoj osobi, tj. bez mogućnosti za podnositelja zahtjeva da od slučaja do slučaja dokaže da postoje legitimni ekonomski razlozi za ulaganje u opremu smještenu na zemljištu koje pripada trećoj osobi, ona bi, prema njegovu mišljenju, mogla biti nevaljana.

39 Kao peto, sud koji je uputio zahtjev pita se, za slučaj da Sud tu točku 23. protumači kao „apsolutan kriterij isključenja” za ulaganja na zemljištu koje pripada trećoj osobi, bi li se ETG ipak mogao pozvati na načelo zaštite legitimnih očekivanja jer, prema njegovu mišljenju, austrijska tijela cijelo su vrijeme bila upoznata s time da će ETG postaviti dotični pogon za preradu na zemljištu koje pripada Ardu i da su odobrila taj operativni program poznavajući okolnosti.

40 Kao šesto i posljednje, sud koji je uputio zahtjev navodi da, ako bi Sud predmetne odredbe protumačio nepovoljno za ETG i/ili eventualno neke od tih odredaba proglasio nevaljanima, Sud bi mogao biti suočen sa zahtjevom ETG-a da se učinci njegove presude vremenski ograniče. U tom smislu on navodi da se pita o načinu na koji bi on sam morao odgovoriti na argumente koje bi ETG temeljio na načelu pravne sigurnosti kako bi pobio zahtijevani povrat, odnosno kako bi ostvario isplatu iznosa koji su predmet preuzetih obveza, u slučaju da Sud vremenski ne ograniči učinke svoje presude ili da ograničenjem ne obuhvati ETG.

41 U tim je okolnostima Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. (a) Zahtijevaju li članci 65., 66. i 69. Uredbe [br. 1580/2007] i (od 2[2]. lipnja 2011.) članci 64., 65, i 68. [Provedbene uredbe br. 543/2011] da se odluka o odobrenju operativnog programa i iznosa fondova ili izmjena te odluke kao i odluka o ‚odobrenom iznosu potpore' ne donese samo u obliku obavijesti, nego formalno kao (barem privremeno) obvezujuća odluka, koju podnositelj zahtjeva može odmah osporavati, to jest neovisno o pobijanju konačne odluke (u skladu s člankom 70. Uredbe br. 1580/2007 odnosno člankom 69. Provedbene uredbe br. 543/2011) o zahtjevu za (konačnu) isplatu potpore?

(b) Treba li odredbe prava Unije navedene u [prvom pitanju točki (a)] tumačiti na način da prilikom donošenja tih odluka (u normativnom dijelu odluke) vrijednost proizvodnje stavljene na tržište također treba obvezujuće odrediti?

(c) Treba li pravo Unije, osobito članke 69. i 70. [Provedbene uredbe br. 543/2011] tumačiti na način da sud, koji mora odlučiti o pravnom sredstvu protiv odluke upravnog tijela kojom je bilo za određeno godišnje razdoblje operativnog programa konačno odlučeno o zahtjevu za isplatu financijske potpore u okviru operativnog programa na temelju članka 103.g stavka 5. Uredbe [br. 1234/2007], zbog postojanja prethodne konačne odluke o odobrenju operativnog programa i iznosa fondova kao i odluke o ‚odobrenom iznosu potpore', ne može ispitati pitanje zakonitosti izračuna vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište koja služi kao osnova za određivanje najvišeg iznosa potpore?

(d) U slučaju negativnog odgovora na [prvo pitanje točku (a), (b) ili (c)]: treba li Uredbu [br. 1234/2007], osobito njezin Prilog I. dio IX. (‚Voće i povrće', osobito kad je riječ o ‚oznaci KN ex 0709 […] Ostalo povrće, svježe ili rashlađeno […]') i dio X. (‚Prerađevine voća i povrća', kad je riječ o ‚oznaci KN ex 0710 Povrće, […] smrznuto') tumačiti na način da proizvode od povrća, koji su nastali kao rezultat postupaka izvršenih nakon berbe koji se sastoje od čišćenja, rezanja, blanširanja i zamrzavanja, ne treba smatrati proizvodima u smislu Priloga I. dijela IX., nego proizvodima u smislu Priloga I. dijela X.?

(e) U slučaju pozitivnog odgovora na [prvo pitanje točku (d)]: treba li pojam ‚vrijednost proizvodnje stavljene na tržište' iz članka 103.d stavka 2. Uredbe [br. 1234/2007] tumačiti na način da tu vrijednost treba izračunati tako da se utvrdi samo vrijednost proizvodnje, međutim s odbitkom vrijednosti koja se odnosi na postupak prerade, tako da se oduzme vrijednost postupka koji se sastoji od prerade ubranog, očišćenog, narezanog i blanširanog povrća u duboko zamrznuto povrće?

(f) Treba li članak 51. stavak 7. [Provedbene uredbe br. 543/2011] tumačiti na način da se proizvođačka organizacija koja je predložila operativni program koji se odnosi na godine 2010. do 2014. i koji je odobren prije 20. siječnja 2010., ali za kojeg je kasnije (13. prosinca 2013.) doneseno izmijenjeno odobrenje utoliko što se promijenio način izračuna vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište još može pozvati na ‚zakonodavstvo važeće u 2008.' čak i nakon te izmjene operativnog programa (tj. za potporu koju treba isplatiti u 2014.)?

(g) U slučaju pozitivnog odgovora na [prvo pitanje točke (e) i (f)]: jesu li članak 52. stavak 6. točka (a) i članak 21. stavak 1. točka (i) Uredbe [br. 1580/2007] nevaljani u dijelu u kojem se sukladno tim člancima u izračun vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište uključuju postupci prerade ubranog povrća koji se sastoje od njegove prerade u ‚drugi proizvod naveden u Prilogu I. Ugovoru o EZ-u'?

(h) U slučaju negativnog odgovora na [prvo pitanje točku (f)] (i neovisno o odgovoru na druga pitanja): je li članak 50. stavak 3. točka (d) [Provedbene uredbe br. 543/2011] nevaljan?

2. (a) Treba li članak 103.c Uredbe [br. 1234/2007] tumačiti na način da je u okviru ‚operativnih programa u sektoru voća i povrća' dopušteno samo promicanje proizvodnje proizvoda koji se mogu kvalificirati kao proizvodi u smislu Priloga I. dijela IX. [te uredbe], ali ne i promicanje ulaganja u preradu takvih proizvoda?
(b) U slučaju negativnog odgovora na [drugo pitanje točku (a)]: pod kojim pretpostavkama i u kojoj mjeri članak 103.c Uredbe [br. 1234/2007] dopušta takvo promicanje ulaganja u preradu?
(c) Je li članak 60. stavak 7. [Provedbene uredbe br. 543/2011] nevaljan?

3. (a) Treba li Prilog IX. točku 23. [Provedbene uredbe br. 543/2011] tumačiti na način da isključenje potpore proizlazi isključivo iz zemljopisnog položaja na tuđem prostoru?
(b) U slučaju pozitivnog odgovora na [treće pitanje točku (a)]: je li Prilog IX. točka 23. [Provedbene uredbe br. 543/2011] nevaljan?
(c) U slučaju pozitivnog odgovora na [treće pitanje točku (a)] i negativnog odgovora na [treće pitanje točku (b)]: je li pravilo iz Priloga IX. točke 23. [Provedbene uredbe br. 543/2011] jasna i nedvosmislena odredba u mjeri u kojoj legitimna očekivanja gospodarskog subjekta za promicanje aktivnosti koje, iako su se provodile na tuđem prostoru, ulaze u okvir njegova poslovanja, nisu zaštićena, unatoč tomu što su promicanje zajamčila odnosno odobrila nacionalna tijela poznavajući okolnosti?

4. Znači li okolnost da Sud u korist zainteresiranih osoba nije odredio nikakvo ograničenje učinaka presude (u smislu članka 264. drugog stavka UFEU-a), koja zbog novog tumačenja prava Unije ili poništenja pravnog akta Unije koji se do tada smatrao valjanim ima nepovoljne pravne posljedice za zainteresiranu osobu, da se ta osoba u pojedinačnom slučaju pred nacionalnim sudom ne može pozivati na načelo pravne sigurnosti ako se dokaže da je bila u dobroj vjeri?"

O prethodnim pitanjima

Treće pitanje točka (a)

42 Svojim trećim pitanjem točkom (a), koje valja najprije ispitati, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Prilog IX. točku 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 tumačiti na način da je sama činjenica da je ulaganje koje je provedeno u okviru operativnog programa iz članka 60. stavka 1. te uredbe smješteno na zemljištu kojega je vlasnik treća osoba, a ne predmetna proizvođačka organizacija u skladu s prvonavedenom odredbom, razlog za neprihvatljivost potpore za troškove koji su zbog tog ulaganja nastali toj proizvođačkoj organizaciji.

43 U tom smislu najprije valja navesti da se pred sudom koji je uputio zahtjev pobija odluka AMA-a od 12. listopada 2015. o isplati iznosa financijske potpore Unije za 2014. u okviru operativnog programa za razdoblje od 2010. do 2014., pri čemu je taj program bio odobren 19. siječnja 2010., tj. prije donošenja Provedbene uredbe br. 543/2011. Međutim, u nedostatku suprotne prijelazne odredbe i uzimajući u obzir da članak 149. Provedbene uredbe br. 543/2011 stavlja izvan snage Uredbu br. 1580/2007 i navodi da upućivanja na potonju znače upućivanja na Provedbenu uredbu br. 543/2011, valja utvrditi da je pitanje prihvatljivosti provedenih aktivnosti i nastalih troškova na temelju isplate te potpore za 2014. uređeno upravo odredbama Provedbene uredbe br. 543/2011.

44 Nadalje, Prilog IX. točka 23. Provedbene uredbe br. 543/2011, koji je, kao što to proizlazi iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje i nacionalnog spisa proslijeđenog Sudu, odredba na temelju koje je stjecanje dotičnog pogona za preradu proglašeno neprihvatljivim za potporu o kojoj je riječ u glavnom postupku i koji je zamijenio Prilog VIII. točku 22. Uredbe br. 1580/2007, u potonjoj odredbi nije unio relevantnih izmjena za potrebe ovog predmeta.

45 Naime, Prilog VIII. točka 22. Uredbe br. 1580/2007 predviđao je neprihvatljivost operativnih programa ulaganja i drugih vrsta sličnih aktivnosti koje nisu „provedene na gospodarstvu", među ostalim, proizvođačke organizacije, dok se Prilog IX. točka 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 odnosi ne samo na gospodarstvo nego i na „prostore" takve organizacije. Posljedično, ako je ulaganje obuhvaćeno kriterijem neprihvatljivosti iz točke 23., ono je nužno bilo obuhvaćeno i ekvivalentnim kriterijem koji je bio predviđen navedenom točkom 22.

46 Što se tiče zatraženog tumačenja, valja podsjetiti na to da članak 60. stavak 1. Provedbene uredbe br. 543/2011 predviđa da operativni programi ne obuhvaćaju aktivnosti i troškove s popisa u Prilogu IX. toj uredbi. Taj Prilog IX. u točki 23. među aktivnostima i troškovima neprihvatljivima za potporu operativnih programa nabraja „[u]laganja ili slične vrste aktivnosti koje se ne provode na gospodarstvima i/ili prostorima proizvođačke organizacije, udruženja proizvođačkih organizacija, ili njihovih pridruženih proizvođača ili društava kćeri u slučaju iz članka 50. stavka 9. [te uredbe]"

47 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je Ardo, na čijem je zemljištu postavljen pogon za preradu o kojem je riječ u glavnom postupku, treća osoba u odnosu na ETG, proizvođačku organizaciju koja je tužitelj u glavnom postupku. U tim okolnostima radi odgovora na postavljeno pitanje dovoljno je utvrditi odnosi li se izraz „na gospodarstvima i/ili prostorima proizvođačke organizacije" samo na gospodarstva i/ili prostore kojih je proizvođačka organizacija vlasnik ili treba usvojiti drukčije tumačenje.

48 Iz zahtjeva za ujednačenu primjenu prava Unije kao i načela jednakosti proizlazi da tekst odredbe prava Unije koja ne sadržava izričito upućivanje na pravo država članica radi utvrđivanja njezina smisla i dosega u pravilu mora u cijeloj Uniji imati autonomno i ujednačeno tumačenje (presuda od 21. prosinca 2011., Ziolkowski i Szeja, C-424/10 i C-425/10, EU:C:2011:866, t. 32. i navedena sudska praksa).

49 Provedbena uredba br. 543/2011 ne definira što treba razumjeti pod ulaganjima provedenima „na gospodarstvima i/ili prostorima proizvođačke organizacije" niti upućuje na nacionalna prava u pogledu značenja tih pojmova. Prema tome, za potrebe primjene spomenute uredbe taj izraz treba smatrati autonomnim pojmom prava Unije koji treba ujednačeno tumačiti u svim državama članicama.

50 U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, značenje i doseg pojmova za koje pravo Unije ne daje nikakve definicije trebaju se utvrditi sukladno njihovu uobičajenom smislu u svakodnevnom jeziku, uzimajući u obzir kontekst u kojem se koriste i ciljeve kojima teži propis kojega su dio (presude od 10. ožujka 2005., EasyCar, C-336/03, EU:C:2005:150, t. 21. i od 3. rujna 2014., Deckmyn i Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, t. 19. i navedena sudska praksa) i isključujući da se u slučaju sumnje tekst odredbe razmatra izdvojeno u jednoj od svojih jezičnih verzija (vidjeti u tom smislu presude od 16. srpnja 2009., Horvath, C-428/07, EU:C:2009:458, t. 35. i navedenu sudsku praksu i od 11. lipnja 2015., Pfeifer & Langen, C-51/14, EU:C:2015:380, t. 34.).

51 U ovom slučaju uobičajeni smisao dotičnog izraza sam za sebe ne omogućava davanje *a priori* jednoznačnog tumačenja. Naime, taj se izraz u svakodnevnom jeziku i ovisno o jezičnim verzijama može odnositi na gospodarstvo ili prostor koji je vlasništvo te proizvođačke organizacije ili se može općenitije odnositi na gospodarstvo ili prostor nad kojim proizvođačka organizacija ima određeni oblik kontrole.

52 Međutim, s jedne strane, iz konteksta Priloga IX. točke 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 proizlazi da ulaganja provedena na gospodarstvima i/ili prostorima trećih osoba u odnosu na dotičnu proizvođačku organizaciju načelno ne mogu, pa ni djelomično, dobiti potporu predviđenu na temelju operativnog programa.

53 Naime, članak 60. stavak 6. te uredbe predviđa da ako se ulaganja provode na gospodarstvima i/ili prostorima pridruženih proizvođača proizvođačke organizacije, države članice osiguravaju da se, osim u opravdanim slučajevima, ulaganja ili njihova preostala vrijednost nadoknadi ako pridruženi proizvođač napusti organizaciju. Također, iz uvodne izjave 42. te uredbe proizlazi da, kako bi se spriječilo neopravdano bogaćenje pojedinca koji je prekinuo veze s organizacijom tijekom korisnog roka trajanja ulaganja, ta organizacija treba biti ovlaštena naplatiti preostalu vrijednost ulaganja.

54 S druge strane, iz ciljeva Provedbene uredbe br. 543/2011 također proizlazi da financijsku potporu Unije mogu dobiti jedino proizvođačke organizacije priznate u skladu s pravom Unije. U tom smislu valja podsjetiti na to da, osim uvodne izjave 42. te uredbe, čija je bit navedena u prethodnoj točki, ta uredba utvrđuje pravila za primjenu Uredbe br. 1234/2007 u pogledu sektora voća i povrća i prerađevina voća i povrća. Međutim, iz članka 103.b potonje uredbe proizlazi da financiranje operativnih fondova proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća, kojima može pridonijeti financijska potpora Unije, može služiti samo za operativne programe koje odobre države članice u skladu s člankom 103.g te uredbe.

55 Bilo bi očito suprotno strukturi Provedbene uredbe br. 543/2011, kako je izložena u točkama 52. i 53. ove presude, i tom cilju kad bi treće osobe mogle steći tu financijsku potporu. Međutim, to bi bio slučaj kad bi se priznalo da su prihvatljiva ulaganja za koja nije sigurno da koriste isključivo dotičnoj proizvođačkoj organizaciji.

56 U tom smislu, iako je točno da sama činjenica da proizvođačka organizacija nije vlasnik gospodarstva ili prostora u kojem se provodi ulaganje ne može nužno, u načelu, biti dovoljna za utvrđivanje da nije sigurno da je to ulaganje provedeno isključivo u korist proizvođačke organizacije, ipak je nužno, kako bi se smatralo prihvatljivim troškom za operativni program iz članka 60. stavka 1. Provedbene uredbe br. 543/2011, da se to ulaganje provede na gospodarstvu i/ili prostoru koji je pravno i činjenično pod isključivom kontrolom te organizacije, tako da je isključeno svako korištenje tim ulaganjem u korist treće osobe.

57 Prilog IX. točku 23. Provedbene uredbe br. 543/2011, u dijelu u kojem se odnosi na ulaganja provedena „na gospodarstvima i/ili prostorima proizvođačke organizacije”, stoga treba tumačiti na način da se odnosi na ulaganja provedena na gospodarstvima i/ili prostorima koji su pravno i činjenično pod isključivom kontrolom predmetne proizvođačke organizacije, tako da je isključeno svako korištenje tim ulaganjem u korist treće osobe.

58 Kao što je to istaknula Europska komisija, jedino bi takvo tumačenje omogućavalo zaštitu financijskih interesa Unije i izbjegavanje bilo kakvog narušavanja tržišnog natjecanja između proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća.

59 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da iako je pogon za preradu o kojem je riječ u glavnom postupku kupio ETG i on se upotrebljava „pod nadzorom i odgovornošću” potonjega, taj je pogon za preradu postavljen na zemljištu koje pripada Ardu, a koje je „[on] stavio na raspolaganje ETG-u na temelju ugovora o zakupu za postavljanje i iskorištavanje strojeva [koji čine pogon za preradu]”. Stoga se ne čini da je dotično ulaganje provedeno na gospodarstvu i/ili prostoru koji je pravno i činjenično pod isključivom kontrolom ETG-a, tako da je isključeno bilo kakvo njegovo korištenje u korist treće osobe. Stoga se čini opravdanom primjena kriterija neprihvatljivosti potpore predviđenog u Prilogu IX. točki 23. Provedbene uredbe br. 543/2011.

60 U tom smislu također valja istaknuti da navodno postojanje „legitimnih ekonomskih razloga” koji bi opravdavali činjenicu da je ulaganje o kojem je riječ u glavnom postupku provedeno na gospodarstvu i/ili prostoru treće osobe, nad kojim dotična proizvođačka organizacija nema isključivu kontrolu, ni u kojem slučaju ne može omogućiti zaključak da taj kriterij neprihvatljivosti u ovom slučaju nije primjenjiv. To vrijedi i za računovodstveno pripisivanje tog ulaganja toj proizvođačkoj organizaciji i za postojanje navodne „ekonomske veze” tog ulaganja i gospodarstva proizvođačke organizacije kao i za činjenicu da postoji „operativna veza” između tog ulaganja i te organizacije. Naime, ti razlozi ni na koji način ne jamče da ulaganje o kojem je riječ u glavnom postupku nije u korist treće osobe.

61 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na treće pitanje točku (a) valja odgovoriti tako da Prilog IX. točku 23. Provedbene uredbe br. 543/2011, u dijelu u kojem se odnosi na ulaganja provedena „na gospodarstvima i/ili prostorima proizvođačke organizacije”, treba tumačiti na način da:

– sama činjenica da je ulaganje koje je provedeno u okviru operativnog programa iz članka 60. stavka 1. te uredbe smješteno na zemljištu kojega je vlasnik treća osoba, a ne predmetna proizvođačka organizacija u skladu s prvonavedenom odredbom načelno nije razlog za neprihvatljivost potpore za troškove koji su zbog tog ulaganja nastali toj proizvođačkoj organizaciji;

– taj Prilog IX. točka 23. odnosi se na ulaganja provedena na gospodarstvima i/ili prostorima koji su pravno i činjenično pod isključivom kontrolom te proizvođačke organizacije, tako da je isključeno svako korištenje tim ulaganjem u korist treće osobe.

Treće pitanje točka (b)

62 Kao što to proizlazi iz razmatranja nacionalnog suda u njegovu zahtjevu za prethodnu odluku, treće pitanje točka (b) postavljeno je samo za slučaj da se Prilog IX. točka 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 protumači na način da je sama činjenica da predmetna proizvođačka organizacija nije vlasnik zemljišta na kojem je smješteno ulaganje provedeno u okviru operativnog programa iz članka 60. stavka 1. te uredbe u skladu s prvonavedenom odredbom razlog za neprihvatljivost potpore za troškove koji su zbog tog ulaganja nastali toj proizvođačkoj organizaciji.

63 Iz odgovora na treće pitanje točku (a) proizlazi da se takvo tumačenje ne može usvojiti. Slijedom toga nije potrebno odgovoriti na treće pitanje točku (b).

Treće pitanje točka (c)

64 Treće pitanje točka (c) također je postavljeno za slučaj da se Prilog IX. točka 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 protumači na način da je sama činjenica da predmetna proizvođačka organizacija nije vlasnik zemljišta na kojem je smješteno ulaganje provedeno u okviru operativnog programa iz članka 60. stavka 1. te uredbe u skladu s prvonavedenom odredbom razlog za neprihvatljivost potpore za troškove koji su zbog tog ulaganja nastali toj proizvođačkoj organizaciji.

65 Kao što je to već navedeno u točki 63. ove presude, to se tumačenje ne može usvojiti. Međutim, tim trećim pitanjem točkom (c) sud koji je uputio zahtjev zapravo pita može li se u okolnostima poput onih u glavnom postupku ETG pozvati na načelo zaštite legitimnih očekivanja u pogledu zakonitosti potpore koja mu je dodijeljena ili obećana za dotično ulaganje. No, kao što je navedeno u točki 59. ove presude, čini se da je kriterij neprihvatljivosti potpore iz Priloga IX. točke 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 primjenjiv na to ulaganje, čak i ako je to zbog drukčijeg razloga od onoga koji je zamislio sud koji je uputio zahtjev. Prema tome, treće pitanje točka (c) ostaje relevantno i na njega valja odgovoriti.

66 Tim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li načelo zaštite legitimnih očekivanja tumačiti na način da mu se protivi to da u okolnostima poput onih u glavnom postupku nadležno nacionalno tijelo, s jedne strane, odbije isplatu iznosa financijske potpore koju je zatražila proizvođačka organizacija za financijsko ulaganje koje se u konačnici smatra neprihvatljivim za tu potporu na temelju Priloga IX. točke 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 i, s druge strane, zahtijeva od te proizvođačke organizacije povrat potpore koja je već primljena za to ulaganje.

67 Okolnosti u glavnom postupku obilježava činjenica da je, kad je nadležno austrijsko tijelo odobrilo dotični operativni program i tako smatralo da je ulaganje u vezi sa stjecanjem pogona za preradu o kojem je riječ u glavnom postupku *a priori* prihvatljivo za zatraženu potporu te kad je izvršilo prve djelomične isplate u vezi s tim ulaganjem, to tijelo bilo u potpunosti upoznato s okolnostima u kojima će se taj pogon za preradu postaviti i iskorištavati.

68 U tom smislu valja podsjetiti na to da je bilo kakva margina prosudbe države članice o svrsishodnosti za zahtijevanje ili nezahtijevanje povrata sredstava Unije koja su pogrešno ili nezakonito dodijeljena nespojiva s obvezom nacionalnih uprava u okviru zajedničke poljoprivredne politike da ostvare povrat sredstava koja su pogrešno ili nezakonito isplaćena (vidjeti u tom smislu osobito presudu od 21. rujna 1983., Deutsche Milchkontor i dr., 205/82 do 215/82, EU:C:1983:233, t. 22.).

69 U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, načelo zaštite legitimnih očekivanja ne može se isticati u odnosu na preciznu odredbu propisa Unije i postupanje nacionalnog tijela zaduženog za primjenu prava Unije koje je u suprotnosti s tim pravom ne može kod gospodarskog subjekta zasnivati legitimno očekivanje o okorištavanju postupanjem suprotnim pravu Unije (presude od 1. travnja 1993., Lageder i dr., C-31/91 do C-44/91, EU:C:1993:132, t. 35. i od 20. lipnja 2013., Agroferm, C-568/11, EU:C:2013:407, t. 52.).

70 U ovom slučaju iz analize trećeg pitanja točke (a) proizlazi da je predmetna potpora dodijeljena u suprotnosti s odredbom u Prilogu IX. točki 23. Provedbene uredbe br. 543/2011, tumačenom s obzirom na kontekst te odredbe i relevantni cilj kojem teži primjenjivi propis.

71 Nadalje, prilikom primjene dotičnog operativnog programa već je bilo dobro utvrđeno da je u okviru financiranja zajedničke poljoprivredne politike nužno usko tumačenje uvjeta Unijina preuzimanja troškova jer je upravljanju zajedničkom poljoprivrednom politikom u okolnostima jednakosti između gospodarskih subjekata država članica protivno to da nacionalna tijela države članice širokim tumačenjem određene odredbe daju prednost subjektima te države članice (vidjeti u tom smislu presude od 27. veljače 1985., Italija/Komisija, 55/83, EU:C:1985:84, t. 31. i navedena sudska praksa i od 6. studenoga 2014., Nizozemska/Komisija, C-610/13 P, neobjavljena, EU:C:2014:2349, t. 41.).

72 S obzirom na to, valja utvrditi da je Prilog IX. točka 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 odredba u odnosu na koju se ne može pozivati na načelo zaštite legitimnih očekivanja.

73 Nadalje, nadležno austrijsko tijelo nije se moglo valjano obvezati odobriti ETG-u tretman suprotan pravu Unije.

74 Posljedično, odobrivši dotični operativni program i izvršivši prve isplate u vezi s ulaganjem o kojem je riječ u glavnom postupku to nacionalno tijelo nije moglo stvoriti, u korist ETG-a, neovisno o njegovoj dobroj vjeri, legitimna očekivanja o tretmanu suprotnom pravu Unije.

75 S obzirom na prethodna razmatranja, na treće pitanje točku (c) valja odgovoriti tako da načelo zaštite legitimnih očekivanja treba tumačiti na način da mu se ne protivi to da u okolnostima poput onih u glavnom postupku nadležno nacionalno tijelo, s jedne strane, odbije isplatu iznosa financijske potpore koju je zatražila proizvođačka organizacija za financijsko ulaganje koje se smatra neprihvatljivim za tu potporu na temelju Priloga IX. točke 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 i, s druge strane, zahtijeva od te proizvođačke organizacije povrat potpore koja je već primljena za to ulaganje.

Prvo pitanje točke (a) do (h)

76 Svojim prvim pitanjem točkama (a) do (c) sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 65., 66. i 69. Uredbe br. 1580/2007 i članke 64., 65. i 68. do 70. Provedbene uredbe br. 543/2011 tumačiti na način da se, kad je nacionalnom sudu u okolnostima poput onih u glavnom postupku podnesena tužba protiv odluke nacionalnog tijela kojom se odlučuje o zahtjevu za isplatu iznosa financijske potpore u okviru operativnog programa podnesenog u skladu s člankom 103.g stavkom 5. Uredbe br. 1234/2007, tim člancima protivi to da u okviru takvog postupka taj sud po službenoj dužnosti ocjenjuje pitanje zakonitosti metode izračuna vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište. U slučaju negativnog odgovora na prvo pitanje točke (a) do (c), sud koji je uputio zahtjev postavio je prvo pitanje točke (d) do (h).

77 Ipak valja utvrditi da su prvo pitanje točke (a) do (c) i prvo pitanje točke (d) do (h) relevantni samo za slučaj da iz odgovora na treće pitanje točku (a) proizađe da se kriterij neprihvatljivosti za potporu iz Priloga IX. točke 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 nije mogao primijeniti na ulaganje o kojem je riječ u glavnom postupku. No iz odgovora na to treće pitanje točku (a) proizlazi da to nije slučaj.

78 Stoga nije potrebno odgovoriti na prvo pitanje točke (a) do (h).

Drugo pitanje točke (a) do (c)

79 Svojim drugim pitanjem točkama (a) i (b) sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 103.c Uredbe br. 1234/2007 tumačiti na način da mu se protivi to da se u okviru operativnog programa u sektoru voća i povrća u smislu tog članka odobri financijska potpora Unije za ulaganja koja se odnose na preradu voća i povrća te, ako to nije slučaj, pod kojim uvjetima i u kojoj mjeri su takve potpore dopuštene. Svojim drugim pitanjem točkom (c) taj sud pita je li valjan članak 60. stavak 7. Provedbene uredbe br. 543/2011, koji predviđa da određena ulaganja i aktivnosti u vezi s preradom voća i povrća u prerađevine voća i povrća pod određenim uvjetima mogu ostvariti potporu.

80 Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, pitanja koja se tiču tumačenja prava Unije koja je uputio nacionalni sudac u pravnom i činjeničnom okviru koji određuje pod svojom odgovornošću i za koji nije na Sudu da provjerava njegovu točnost uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučivati o zahtjevu za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima za davanje korisnog odgovora na upućena pitanja (presude od 16. prosinca 2008., Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, t. 67. i od 29. siječnja 2013., Radu, C-396/11, EU:C:2013:39, t. 22.). Isto vrijedi kada se postavljena pitanja odnose na valjanost odredbe prava Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 10. prosinca 2002., British American Tobacco (Investments) i Imperial Tobacco, C-491/01, EU:C:2002:741, t. 34. i 35. i navedenu sudsku praksu).

81 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje i iz nacionalnog spisa proslijeđenog Sudu proizlazi da jedini razlog koji u odluci koja se pobija u glavnom postupku utemeljuje odbijanje isplate iznosa potpora za pogon za preradu o kojem je riječ i zahtjev za povrat već primljene potpore počiva na primjeni kriterija neprihvatljivosti za potporu iz Priloga IX. točke 23. Provedbene uredbe br. 543/2011.

82 Odgovor na drugo pitanje točke (a) do (c) u takvoj okolnosti značio bi stoga očito pružanje savjetodavnog mišljenja o hipotetskom pitanju, u suprotnosti sa zadaćom povjerenom Sudu u okviru pravosudne suradnje uspostavljene člankom 267. UFEU-a (presuda od 24. listopada 2013., Stoilov i Ko, C-180/12, EU:C:2013:693, t. 47. i navedena sudska praksa i u tom smislu presuda od 7. studenoga 2013., Romeo, C-313/12, EU:C:2013:718, t. 39. i 40.).

83 Slijedom toga nije potrebno odgovoriti na drugo pitanje točke (a) do (c).

Četvrto pitanje

84 Svojim četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li u okolnostima poput onih u glavnom postupku pravo Unije tumačiti na način da mu se u nedostatku vremenskog ograničenja učinaka ove presude protivi to da se načelo pravne sigurnosti uzme u obzir kako bi se isključio povrat pogrešno isplaćene potpore.

85 Uvodno valja navesti da se to pitanje temelji na pretpostavci da Sud vremenski ne ograniči učinke ove presude. No ETG je u biti zatražio takvo ograničavanje za slučaj da Sud utvrdi nevaljanost neke od odredaba prava Unije o kojima je riječ u glavnom postupku. Međutim, u ovoj presudi Sud je samo protumačio određene odredbe prava Unije.

86 Nasuprot tomu, austrijska vlada zatražila je od Suda da vremenski ograniči učinke ove presude osobito za slučaj da Sud utvrdi da Prilog IX. točku 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 treba tumačiti na način da ulaganja provedena na zemljištu koje pripada trećoj osobi nisu prihvatljiva za potporu. Međutim, kao što to proizlazi iz točaka 59. i 61. ove presude, ulaganja o kojima je riječ u glavnom postupku nisu prihvatljiva za potporu jer su provedena na gospodarstvu i/ili prostoru koji nije stavljen pod isključivu kontrolu dotične proizvođačke organizacije. Stoga valja odlučiti o tom zahtjevu.

87 U prilog njemu ta vlada ističe rizik od ozbiljnih ekonomskih posljedica za društvo koje je tužitelj u glavnom postupku, koje bi moglo nestati, kao i za cjelokupni sektor voća i povrća. Nadalje, tvrdi da se Prilog IX. točka 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 u mnogim jezičnim verzijama odnosi na postojanje operativne veze između proizvođačke organizacije i dotičnog ulaganja, stvarajući tako objektivnu i znatnu nesigurnost u pogledu dosega prava Unije.

88 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, tumačenje neke odredbe prava Unije koje Sud daje izvršavajući ovlast koju mu dodjeljuje članak 267. UFEU-a samo pojašnjava i precizira značenje i doseg spomenute odredbe, onako kako ona treba ili je trebala biti shvaćena i primijenjena od trenutka stupanja na snagu. Iz navedenog slijedi da sudac može i mora primijeniti tako protumačenu odredbu na postojeće pravne odnose koji su nastali prije donošenja presude kojom se odlučilo o zahtjevu za prethodnu odluku ako su, k tomu, ispunjeni uvjeti koji omogućuju da se pred nadležnim sudom vodi spor o primjeni navedene odredbe (presude od 15. ožujka 2005., Bidar, C-209/03, EU:C:2005:169, t. 66. i navedena sudska praksa i od 22. rujna 2016., Microsoft Mobile Sales International i dr., C-110/15, EU:C:2016:717, t. 59. i navedena sudska praksa).

89 Samo iznimno Sud može, primjenjujući opće načelo pravne sigurnosti svojstveno pravnom poretku Unije, biti doveden u situaciju da ograniči mogućnost da se zainteresirane osobe pozovu na odredbu koju je protumačio s ciljem dovođenja u pitanje pravnih odnosa ustanovljenih u dobroj vjeri. Dva osnovna kriterija moraju biti ispunjena kako bi se takvo ograničenje moglo uvesti, odnosno dobra vjera zainteresiranih osoba i opasnost od ozbiljnih poremećaja (presude od 15. ožujka 2005., Bidar, C-209/03, EU:C:2005:169, t. 67. i navedena sudska praksa i od 22. rujna 2016., Microsoft Mobile Sales International i dr., C-110/15, EU:C:2016:717, t. 60. i navedena sudska praksa).

90 Točnije, Sud je pribjegavao tom rješenju samo u vrlo jasno određenim okolnostima, primjerice kada je postojala opasnost od teških ekonomskih učinaka koji bi osobito bili posljedica velikog broja pravnih odnosa nastalih u dobroj vjeri na temelju propisa za koji se smatralo da je valjano na snazi i kada se činilo da su pojedinci i nacionalne vlasti bili poticani na to da usvoje praksu koja nije u skladu s pravom Unije zbog objektivne i značajne nesigurnosti u pogledu dosega odredbi prava Unije, nesigurnosti kojoj je mogla pridonijeti i sama praksa koju su usvojile druge države članice ili Komisija

(presude od 15. ožujka 2005., Bidar, C-209/03, EU:C:2005:169, t. 69. i navedena sudska praksa i od 22. rujna 2016., Microsoft Mobile Sales International i dr., C-110/15, EU:C:2016:717, t. 61. i navedena sudska praksa).

91 Nadalje, na državi članici koja zahtijeva vremensko ograničavanje učinaka presude donesene u prethodnom postupku jest da pred Sudom iznese podatke koji dokazuju rizik od ozbiljnih ekonomskih posljedica (presuda od 7. srpnja 2011., Nisipeanu, C-263/10, neobjavljena, EU:C:2011:466, t. 34. i navedena sudska praksa i prema analogiji presuda od 9. travnja 2014., T-Mobile Austria, C-616/11, EU:C:2014:242, t. 53.).

92 U ovom slučaju u svojem zahtjevu za vremensko ograničavanje učinaka ove presude, koji je podnesen također za slučaj da Sud jednu ili nekoliko odredaba koje spominje sud koji je uputio zahtjev proglasi nevaljanom, austrijska vlada ni na koji način nije detaljnije izložila zbog čega bi tumačenje usvojeno u točki 61. ove presude samo za sebe uzrokovalo rizik od ozbiljnih ekonomskih posljedica. Ona je u tom smislu samo općenito spomenula da bi nedostatak vremenskog ograničavanja učinaka ove presude „moglo uzrokovati potencijalno fatalne posljedice” a da nije pružila nikakve podatke o broju eventualno pogođenih proizvođačkih organizacija ili o eventualnim iznosima.

93 Slijedom toga, nije moguće utvrditi postojanje rizika od ozbiljnih ekonomskih posljedica, u smislu sudske prakse navedene u točkama 89. i 90. ove presude, koje bi moglo opravdati vremensko ograničenje učinaka ove presude. Prema tome, nije potrebno vremenski ograničiti učinke ove presude a da nije ni potrebno provjeriti je li ispunjen prvi kriterij iz tih točaka.

94 Što se tiče pitanja može li se ETG pred sudom koji je uputio zahtjev u okolnostima poput onih u glavnom postupku ipak pozvati na načelo pravne sigurnosti, valja podsjetiti na to da je na državama članicama, na temelju članka 4. stavka 3. UEU-a, da na svojem državnom području osiguraju provedbu propisa Unije, među ostalim, u okviru zajedničke poljoprivredne politike (vidjeti prema analogiji presudu od 16. srpnja 1998., Oelmühle i Schmidt Söhne, C-298/96, EU:C:1998:372, t. 23. i navedenu sudsku praksu).

95 Također, iz članka 9. stavka 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1290/2005 od 21. lipnja 2005. o financiranju zajedničke poljoprivredne politike (SL 2005., L 209, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 14., svezak 1., str. 44.), na koji AMA upućuje u spornoj odluci u glavnom postupku i čije su odredbe u biti preuzete u članku 58. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) 485/2008 (SL 2013., L 347, str. 549. i ispravak SL 2016., L 130, str. 6.), proizlazi da države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike moraju poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurale povrat sredstava izgubljenih zbog nepravilnosti ili nepažnje. Svako izvršavanje margine prosudbe o svrsishodnosti zahtijevanja ili nezahtijevanja povrata sredstava Unije koja su pogrešno ili nezakonito dodijeljena nespojivo je s tom obvezom (vidjeti prema analogiji presudu od 16. srpnja 1998., Oelmühle i Schmidt Söhne, C-298/96, EU:C:1998:372, t. 23. i navedenu sudsku praksu), kao što je to već navedeno u točki 68. ove presude.

96 Ipak, kao što je to istaknula Komisija, sporove o povratu iznosa koji su na temelju prava Unije nepravilno stečeni nacionalni sudovi trebaju u nedostatku odredaba Unije riješiti primjenom svojeg nacionalnog prava, ali uz ograničenja koja im postavlja pravo Unije, u smislu da preduvjeti predviđeni nacionalnim pravom ne bi mogli dovesti do toga da povrat neopravdano isplaćenih potpora bude praktično nemoguć ili pretjerano težak i njegova primjena mora biti nediskriminirajuća u odnosu na postupke u kojima se rješavaju nacionalni sporovi iste vrste (presude od 16. srpnja 1998., Oelmühle i Schmidt Söhne, C-298/96, EU:C:1998:372, t. 24. i navedena sudska praksa i od 15. siječnja 2009., Bayerische Hypotheken- und Vereinsbank, C-281/07, EU:C:2009:6, t. 24. i navedena sudska praksa).

97 Stoga se ne može smatrati suprotnim pravu Unije da nacionalno pravo u području povrata financijskih davanja koja pogrešno isplati javna uprava uzme u obzir, istodobno kad i načelo zakonitosti, i načelo pravne sigurnosti, s obzirom na to da je potonje dio pravnog poretka Unije (presude od 19. rujna 2002., Huber, C-336/00, EU:C:2002:509, t. 56. i navedena sudska praksa i od 21. lipnja 2007., ROM-projecten, C-158/06, EU:C:2007:370, t. 24.).

98 Konkretno, to načelo pravne sigurnosti zahtijeva da propis Unije omogućuje zainteresiranim osobama da točno poznaju doseg obveza koje im on nameće. Naime, pojedinci moraju moći jasno poznavati svoja prava i obveze i na temelju toga poduzimati svoje radnje (presuda od 21. lipnja 2007., ROM-projecten, C-158/06, EU:C:2007:370, t. 25. i navedena sudska praksa).

99 Međutim, u ovom slučaju iz analize trećeg pitanja točke (a) proizlazi da odredba sadržana u Prilogu IX. točki 23. Provedbene uredbe br. 543/2011, tumačena s obzirom na kontekst te odredbe i relevantan cilj primjenjivog propisa, omogućuje pojedincu, krajnjem korisniku financijske potpore Unije, poznavanje sa sigurnošću dosega obveza koje mu ona nameće, tako da je on mogao jasno poznavati svoja prava i obveze i na temelju toga poduzimati svoje radnje.

100 S obzirom na to, interes Unije za povrat potpora koje su primljene u suprotnosti s uvjetima njihove dodjele mora se u potpunosti uzeti u obzir prilikom ocjene interesa o kojima je riječ, uključujući kad bi se smatralo, neovisno o onom što je navedeno u prethodnoj točki, da se načelo pravne sigurnosti protivi tomu da je korisnik potpore obvezan vratiti ju (presude od 19. rujna 2002., Huber, C-336/00, EU:C:2002:509, t. 57. i navedena sudska praksa i od 21. lipnja 2007., ROM-projecten, C-158/06, EU:C:2007:370, t. 32.).

101 Nadalje, korisnik potpore može osporavati njezino vraćanje samo pod uvjetom da je bio u dobroj vjeri u pogledu njezine zakonitosti (presuda od 19. rujna 2002., Huber, C-336/00, EU:C:2002:509, t. 58. i navedena sudska praksa).

102 S obzirom na sve prethodno navedeno, na četvrto pitanje valja odgovoriti tako da u okolnostima poput onih u glavnom postupku pravo Unije treba tumačiti na način da mu se u nedostatku vremenskog ograničenja učinaka ove presude ne protivi to da se načelo pravne sigurnosti uzme u obzir kako bi se isključio povrat pogrešno isplaćene potpore, pod uvjetom da su predviđeni uvjeti isti kao i za povrat isključivo nacionalnih financijskih davanja, da se u potpunosti uzme u obzir interes Unije i da se utvrdi dobra vjera korisnika.

Troškovi

103 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (sedmo vijeće) odlučuje:

1. **Prilog IX. točku 23. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 543/2011 od 7. lipnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 za sektore voća i povrća te prerađevina voća i povrća, u dijelu u kojem se odnosi na ulaganja provedena „na gospodarstvima i/ili prostorima proizvođačke organizacije”, treba tumačiti na način da:**

   – **sama činjenica da je ulaganje koje je provedeno u okviru operativnog programa iz članka 60. stavka 1. te uredbe smješteno na zemljištu kojega je vlasnik treća osoba, a ne predmetna proizvođačka organizacija u skladu s prvonavedenom odredbom načelno nije razlog za neprihvatljivost potpore za troškove koji su zbog tog ulaganja nastali toj proizvođačkoj organizaciji;**

– **taj Prilog IX. točka 23. odnosi se na ulaganja provedena na gospodarstvima i/ili prostorima koji su pravno i činjenično pod isključivom kontrolom te proizvođačke organizacije, tako da je isključeno svako korištenje tim ulaganjem u korist treće osobe.**

2. **Načelo zaštite legitimnih očekivanja treba tumačiti na način da mu se ne protivi to da u okolnostima poput onih u glavnom postupku nadležno nacionalno tijelo, s jedne strane, odbije isplatu iznosa financijske potpore koju je zatražila proizvođačka organizacija za financijsko ulaganje koje se u konačnici smatra neprihvatljivim za tu potporu na temelju Priloga IX. točke 23. Provedbene uredbe br. 543/2011 i, s druge strane, zahtijeva od te proizvođačke organizacije povrat potpore koja je već primljena za to ulaganje.**

3. **U okolnostima poput onih u glavnom postupku pravo Unije treba tumačiti na način da mu se u nedostatku vremenskog ograničenja učinaka ove presude ne protivi to da se načelo pravne sigurnosti uzme u obzir kako bi se isključio povrat pogrešno isplaćene potpore, pod uvjetom da su predviđeni uvjeti isti kao i za povrat isključivo nacionalnih financijskih davanja, da se u potpunosti uzme u obzir interes Europske unije i da se utvrdi dobra vjera korisnika.**

Potpisi